

Antibiotika og infeksjoner – hva bør du vite?

Hva bør en farmasøyt kjenne til – og hva kan du gjøre?

FAKTA OM ANTIBIOTIKA

Økt antibiotikabruk øker forekomsten av antibiotikaresistens. For at antibiotika også i fremtiden skal være en effektiv behandling mot alvorlige infeksjonssykdommer, må antibiotikabruken være riktig og minst mulig.

Vil du vite mer?

Retningslinjer

Nasjonale faglige retningslinjer for antibiotikabruk i primærhelsetjenesten antibiotikaiallmenpraksis.no/

Nasjonal faglig retningslinje for bruk av antibiotika i sykehus helsedirektoratet.no/retningslinjer/antibiotika-i-sykehus

Barn:

Generell veileder i pediatri

Akutt veileder i pediatri

helsebiblioteket.no/pediatriveiledere

Annet

Felles nettsted for antibiotikasentrene i spesialist- og primærhelsetjenesten: antibiotika.no

Hva kan farmasøyer i primærapotek gjøre for å bidra i kampen mot antibiotikaresistens?

relis.no/content/4894/Hva-kan-farmasoyter-i-primarapotek-gjore-for-a-bidra-i-kampen-mot-antibiotikaresistens

Oppdateringsvisitter om antibiotika (KUPP) fra RELIS:

relis.no/content/4698/KUPP--Kunnskapsbaserte-oppdaterings-visitter.-Riktigere-bruk-av-antibiotika

TEKST: Hilde Fjeld, cand.pharm. og rådgiver, RELIS Sør-Øst og Avdeling for smittevern, Oslo universitetssykehus HF

Antibiotikaresistente bakterier er et økende problem. I Norge forskrives nærmere 90 prosent av all antibiotika utenfor sykehus. 60 prosent av dette utgjør forskrivninger til luftveisinfeksjoner. Vedlagt følger en oversikt over utvalgte bakterielle infeksjoner og behandling av disse. Det er viktig å være klar over at mange luftveisinfeksjoner er forårsaket av virus.

Tabell 1. Oversikt over utvalgte infeksjoner med tilhørende antibiotika, vent-og-se-holdning og forebyggende tips.

Infeksjon	Hypig forekommende bakterier	Generelt førstevalg i allmennpraksis	Vent-og-se?	Forebygge infeksjon
Bakteriell lungebetennelse	<i>S. pneumoniae</i> (pneumokokker)	Fenoksymetylpenicillin (kan være behov for intravenøs behandling/sykehusinnleggelse)	Klinisk vurdering. Hvis pneumokokker mistenkes, start med en gang.	Vaksine mot pneumokokker og influensa (aktuelt for noen grupper)
Brystbetennelse	<i>S. aureus</i> (gule stafylokokker)	Dikloksacillin	Tømming av bryst i inntil 24 timer, basert på klinisk vurdering.	God ammeveiledning, tømme bryst
Ukomplisert urinveisinfeksjon	<i>E. coli</i>	Trimetoprim, nitrofurantoin, pivmecillinam	Klinisk vurdering. Gjerne vente, anbefale rikelig drikke.	Livsstilsråd

Kilde: Fjeld H, Grønstad A, Eek AK. Hva kan farmasøyer i primærapotek gjøre for å bidra i kampen mot antibiotikaresistens? *Norsk Farmaceutisk Tidsskrift* 2017; 8: 26–8.

Hvordan kan farmasøyer bidra?

- Vær faglig oppdatert!
- Gi god informasjon til pasienter om lengde på kur, doseringstidspunkter, oppbevaring, informasjon om relevante bivirkninger og kassasjon av rester.
- Spør etter kampanjer/informasjon fra arbeidsgiver, spesielt i forbindelse med antibiotikadagen 18. november eller antibiotikauken, som i år er 12.–18. november.
- Utarbeid skriftlig informasjon til pasienter.
- Tilby intern eller ekstern undervisning.
- Ha tverrfaglig samarbeid og dialog med annet helsepersonell.
- Kontakt pasientforeninger.
- Del informasjon om antibiotika i sosiale medier.
- Oppfordre venner og familie om å ikke bruke antibiotika unødige.